

BEDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nax. Augenthaler & Emerico Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsébet-körszt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicitățile mai dese după tarife
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colecători.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 214.

Brașov, Sâmbătă 27 Septembrie (10 Octombrie).

1903.

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“.
Cu 1 Octombrie st. v. 1903
se deschide nou abonament, la care invităm
pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.
Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni
6 coroane, pe o lună 2 coroane.
Pentru România și străinătate: Pe un
an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei
luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.
Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.
ADMINISTRAȚIUNEA.

Care va fi sfârșitul?
Una din foile vieneze amintit,
că erii s'a împlinit anul de când
criza actuală ungară și-a luat ince-
putul. La 8 Octombrie 1902 s'a
ținut în noua clădire a parlamen-
tului din Pesta prima ședință, pe
care lui Barabaș și soții le-a plăcut
a-o face să fie furtunosă, năpustin-
du-se contra guvernului Szell și a
armatei comune.
După un an, crescând din ce
în ce tot mai mult cornele obstruc-
țiunii, lucrurile au ajuns departe,
criza a devenit tot mai acută.
Am crede, că criza și-a ajuns
deja culmea, decât întâmplările din
 zilele ultime nu ni-ar indica destul
de lămurit, că aplanarea ei nu nu-
mai e încă departe, dăr se pot ivi
incidente, cari să o invenineze într'o
măsură, la care nici cei mai pesi-

miști nu s'au așteptat, cum e și in-
cidentalul cel mai nou de la Seghedin.
In primul moment scirea des-
pre conflictul între armata și popo-
rațiunea Seghedinului a dat mult de
cugetat celor din Budapesta, cari
conduc agitațiunea contra armatei
imperiale. Nu e bine ca cineva să
se joce cu o pușcă încărcată își vor
fi gândit ei, căci s'ar pute slobzi și
ar pute răni grav pe cel neatent și
neprecaut.
Mai era încă o împrejurare de
chibzuit. Tocmai pe când izbucnise
acel conflict al șovinistilor kossuthiști
cu armata în Seghedin, se aștepta
ca Majestatea Sa să ia o decizie
privitor la demisiunea contelui Khuen-
Hedervary și se auțise, că Koloman
Szell a plecat la Viena chemat fiind
de Majestatea Sa. Se mai vorbea,
că Szell va fi însărcinat chiar să
formeze noul cabinet și faptul
acesta era interpretat ca o dovadă,
că monarhul voiesce să rezolveze
criza numai pe cale constituțională.
De aceea turburările petrecute la
Seghedin nu puteau fi privite ca
favorabile pentru o astfel de resol-
vare pacinică.
După ce însă s'a știut, că Szell
a fost în audiență la palatul din
Viena, dăr n'a fost însărcinat cu
formarea cabinetului, și nici altfel
n'a putut face vre-o ispravă în di-
recțiunea de a apropia vederile Majes-
tății Sale de acele ale comisiei
însărcinate cu stabilirea programului
militar al partidului liberal, adevă-
tul majorității — foile opoziționale
maghiare de odată au dat alarmă,
că la Seghedin s'a întâmplat un
lucru ne mai pomenit, că autori-
tatea militară de acolo a procedat
în mod volnic și a lovit în consti-
tuție, când a dat ordin ca cununa
dedicată lui Kossuth din partea

„soldaților reținuți“, să fie depărtată
de la monumentul acestuia.
C'un cuvânt, opoziționalii s'au
decis să exploateze cazul în intere-
sul agitațiunii lor contra armatei și în
af postulatelor „națiunii“. Foile lor
strigă în contra „revoluției militare“
dela Seghedin, spun că soldații au
călcat în picioare legea și constituția
căci au provocat și au atacat popo-
rul demonstrant și turburător cu ba-
ioneta, fără ca să fi fost însărcinați
a face acesta de către autoritatea
civilă. Se năpustesc în deosebii asu-
pra comandantului de honveđi și a
oficerilor, cari au intervenit ca să
fie delăturată cununa, în care ei vē-
dără o demonstrație în contra ar-
matei și a ordinii militare.
Poliția dela Seghedin, a căreia
atitudine a provocat ciocnirea între
armată și public, nu numai că nu
e criticată, ci încă laudată pentru
isprava ei.
Diarele maghiare cer satisfacție
dela ministrul de război comun și
foia lui Banffy propune, ca Seghe-
dinienii să aranjeze o mare și gene-
rală festivitate și să pună erășii cu-
nuna confiscată pe monumentul lui
Kossuth, ér generalul și oficerii amin-
tiți să fie datorii a fi de față la a-
ceastă ceremonie.
Mergând lucrurile așa înainte,
cine mai poate prevedé unde vor
sfârși?
Presa rusă despre România.
Diarul rus „Petersburgskie Wiedomosti“ în
numărul său de la 2 Octombrie, vorbind
de România, scrie:
„In România, chestiunea națională
nu trebuie să fie amestecată în neînțele-
gerile dintre partidele politice, ci trebuie
să fie inelul, care légă într'un mănunchiu pe
toți ómenii politici. Chestiunea națională
în momentul de față pentru Români este
echivalentă cu opinia drepturilor la limba

și cultura română pentru toți Românii,
atât acei cari locuiesc în România, cât și
acei cari locuiesc în țările vecine ei“.
„Folosindu-se pentru dezvoltarea sa
pacinică de tot ce dă în tesaurul cunos-
cintelor ómenirii cultura germană, ita-
liană, franceză și rusă, mica Românie va
sci să se țină neatinsă de puternicii săi
vecini. Fără a pretinde la un óre-care rol
pe séma politiceii europene mari, ea va
găsi atunci destule simpatii la toate popo-
arele, cari o înconjură multămită școlilor
sale și universităților, spre care deja acum
se îndreptăză în număr destul de suficient
tinerii bulgari, greci, sërbi, și chiar turci“.
Bulgaria și Rusia. D-l *Naciovici*,
înainte de a pleca la Constantinopol într'o
conversație cu un amic intim, a făcut ur-
mătoarele declarații: „Politica guvernelor
bulgare de până acuma, în chestiunea
macedonenă, a făcut fiasco. Bulgaria tre-
buie să inaugureze o *politică pur națio-
nalistă*; noi trebuie să scuturăm de penoi
și influența Austriei și a Rusiei, cari au in-
terese proprii în Peninsula balcanică și
stăruiesc a ne ruina.“
„Chestiunea macedonenă este de ca-
racter local balcanic și rezolvarea ei tre-
buie făcută numai de *Bulgaria și Turcia*.
„Europa nu va da reforme Macedo-
niei. Este dér necesar să încercăm a-le do-
bândi de la Turcia, a căreia existență nu
este mai puțin amenințată, decât a noastră.
Sunt sigur, că cei de la Constantinopol
vor fi înțeleși deja asta, precum și conse-
cintele fatale ale unui războiu cu Bul-
garia, deoarece acesta nu va folosi decât
dușmanilor noștri comuni.“
Un discurs al lui Lueger. Pri-
marul Vienei Dr. *Lueger* a ținut zilele
acestea un discurs la o adunare a crești-
nilor sociali.
A dis *Lueger*, întrele altele, că Aus-
triacii n'au nici o cauză de a fi superați
pe Țarul Rusia tot-déuna a fost amica

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“
Strugarul Petrow.
De Anton Cehov.
Strugarul Petrow, cunoscut ca cel
mai bun măestru, dăr și cel mai destră-
bălat om din judeșul Galicinski, își duce
soția sa bătrână și bolnavă la spitalul
județan.
Petrow are de făcut vr'o trei deci
de verste, drumul este însă îngrozitor și
i-ar da de lucru chiar și unui postilion
dibaciū, d'apoi unei tândale cum e stru-
garul Grigore! Un vânt rece și aspru îi
sufliă în față. In aer se învîrtesc fulgi de
zăpadă, așa că nici nu poți ușor distinge
de unde vine zăpada, din ceriū ori din
pământ.
De zăpada grosă, ce i-se întinde ca
o perdea dinaintea ochilor nu poate vedé
nici câmp, nici stâlpi de telegraf, nici pă-
dure, ér când vântul sufliă mai cu furie,
nu poate să vadă nici măcar până la hă-
mutul calului. Mărțoga, o iapă mică bē-
trână și slabă, abia mai putea înainta. Tótă
energia și-o cheltuesce cu munca ce o
are, ca să-și pôte scóte picioarele din ză-

padă. Strugarul are zor mare se agitá ne-
încetat pe ședut și îmblătesce cu biciul pe
biata mărțoga.
„Ascultă Matrjona, nu plânge“...
murmura el. „Fii cu răbdare până sosim
la spital. Pavel Ivanici îți va da nisce pi-
cături, ori îți va lăsa sânge, ori îți va
face o fricțiune cu vr'un spirit... și îți va
trece junghiul. Pe mine o să mă probó-
zască, are să dea cu piciorul în pământ,
dar își va da ostenélă și te va vindeca...
E om bun! Dumneđeu să-i dea sănătate!
Cum vom sosi acolo el va eși mánios
înaintea noastră: Cum? De ce? Acuma se
vine? De ce n'ai venit la timp? Ce sunt
eu? Câne? Ca să mă nęcájesc tóla diua
cu voi? Eși! Plécă d'aci! Vino mâne! —
Ér eu voiú răspunde: „Domnule doctor,
Pavel Ivanici, Dumneđeu să-ți dea sěnă-
tate!...
„Înainte! Haidi! Și strugarul dá bici
iepei, și fără să se uite la nevastă-sa, mur-
murá în sine:
„Cinstite domnule! Pe sufletul meu!
Ca înaintea lui Dumneđeu! Pe sfânta
cruce! Am plecat d'acasă in zori de di.
Cum se pot sosi la timp — Maica Dom-
nului! — Décă Cel de sus trimite așa o
vifornită? — Trebuie să veđi singur Chiar.

să fi avut un cal mai bun! Ér eu, uite,
am o mărțoga!“
Pavel Ivanici va face atunci o mu-
tră oribilă și va dice: „Las că vē cunosc
eu! Tot d'auna găsiți voi o scuză! Și apoi
mai ales tu, Gișkra!
Te cunosc de mult ce pómă ești!
Nu-i așa că pe drum te-ai oprit cel puțin
la cinci cărciume?
Ér eu îi voiú răspunde: Cinstite
doctore! Ce sunt eu? Un nemernic, ori
págân? Baba mea móre, ér eu să umblu
prin crășme? Ce spui? Fie-ți milă! Ér
cărciumele să le ia...“
Atunci Pavel Ivanici va da poruncă
să te primescă în spital, ér eu am să
cad în genunchi înaintea lui. Pavel Iva-
nici! Cinstite domnule! Iți multám din
inimă! Iértă-ne pe noi pęcătoșii și nebunii!
Nu ne osândi pe noi țeranii! Am fi vred-
nici să ne isgoniți de trei ori d'aci, ér d-ta
te nęcájesci cu noi și îți murdăresci pició-
rele în zăpadă!“
Pavel Ivanici se va uita apoi la mine
ca și cum ar vré să mă bată și va dice
„In loc să în genunchi aici înaintea mea,
mai bine era să nu fi beut rachiu și să-ți
fi grijit de muier. Ar trebui să-ți trag o
bătae!“

„Așa este, ar trebui să-mi tragí o
bătaie, Pavel Ivanici, pe Dumneđeu meu
să-mi tragí o bătaie! Cum să nu cădem
însă înaintea d-tale, decât ne faceți atâta
bine, ca un părinte! Cinstite doctore!
Adevăr grăesc, ca înaintea lui Dumneđeu!
Scuipă-mē în față decât miut ori vē înșel:
Cum se face bine Matrjona, am să fac
tot ce-mi poruncesci! Tóte le voiú face.
Ți-oiú aduce o tabatieră de lemn de mes-
técán... Bile pentru croquet, popicele cele
mai frumoșe le știu eu strugi. Tóte și le-om
face! Nici un pitac n'are să te coste! Nici
un pitac! In Moscva aș căpăta pentru
așa o tabatieră patru ruble, ér eu n'am să-ți
iau nici o capecă“.
Doctorul are să încópă a ríde și va
dice: „Bine, bine... Te înțeleg! Pęcát,
că ești un bețiv...“ — Eu, draga mea
babă, știu cum să vorbesc cu boierii.
Nici nu este boier, cu care să nu știu eu
vorbi. Trebuie să fie cineva politicoș și cu
tact. Să dea Dumneđeu să nu pierdem
drumul. Uite cum se învîrtesco fulgii de
zăpadă! Nu mai vedé nimical!
(Va urma.)

Austriei, soldații austriaci au luptat alături de soldații ruși. Sunt oameni, cari au convingerea, că Austriicii numai Rușilor au să mulțămescă, că îndrăsnela Maghiarilor n'a trecut toate marginele.

S'a ocupat apoi cu evenimentele din Ungaria, unde dictează ași o minoritate în parlament. În Austria — ție — din toate părțile se strigă: *Los von Ungarn!* „Dér nu numai dincoace, ci și dincolo de Laita se aude acest strigăt. Slovaci, Croații, Români, Rutenii sunt fripti de Maghiari. Ar trebui să ne aliam cu aceste naționalități și să le spunem Maghiarilor: etă, acum rămâneți frumos frumușel între Dunăre și Tisa.“ Déca poporele Austriei s'ar înțelege, Ungaria ca mâne ar fi în ordine. Maghiarii însă speculează la neînțelegerile dintre noi și posedă pe boerii. Déra déca noi am duce lupta de naționalitate în Ungaria? Ei ar ceda atunci.

Discursul a făcut sânge rău la Maghiari.

Politeță deplasată.

Din Oradea ni-se trimite un număr din diarul „Nagy-Váradi“, în care vedem o dare de semn asupra primirei deputațiilor, ce s'au prezentat în ziua de 7 Octomvrie la noul episcop latin Paul Szmrecsányi, permutat la scaunul din Oradea din episcopia de Zips și a cărui instalare a avut loc eră, în 8 Octomvrie, în acel oraș.

Intre numeroasele deputațiuni vedem și două românesce, anume deputațiunea clerului greco-catolic sub conducerea vicarului Dr. Augustin Lauran și cea a clerului greco-oriental sub conducerea vicarului Vasile Mangra.

Din deputațiunea clerului greco-catolic făceau parte membrii capitolului și preoții din curtea episcopescă, ér d-l Dr. Lauran a rostit, după fóia maghiară, următorul discurs:

„De când adorabila prevedință divină a reunit pe Români de sub sfânta coronă ungară în sinul sfintei uniri, care alcătuesce existența milenară și baza de drept a scumpei noastre patrii, Români cari trăiesc sub coronă sfântă ungară au manifestat iubire neclintită nu numai față cu stânca, pe care Domnul nostru Isus Christos a întemeiat religiunea, dér au manifestat o alipire neclintită și față cu patria comună, pentru care trebuie să trăim și să murim, căci în virtutea principiilor de credință și morală datorita creștinilor catolici este, ca așa să iubescă această patrie.

„Precum nu pôte fi cine-va patriot ireproșabil, déca în privința patriotismului ar vré să urmeze nise principii, pe cari biserica cu autoritatea ei divină nu le-ar aproba, séu ar fi nevoită a-le urgisi, tot așa nu pôte fi cine-va catolic credincios, déca mărturisește séu propovăduesce în materie de patriotism principii contrare bisericei.

„Prin urmare noi greco-catolicii români plutim în totă privința în aceeași corabie cu Escelența Vóstră. Dovadă, că cei doi Archierei cu reședința în Oradea esercită drepturi reciproce și pórtă sarcini reciproce de patroni. Avem așa-dér dreptul ca din incidentul instalării solemne a Escalenței Vóstre, în numele capitolului, a clerului și a întregii diecese, dând expresiune salutărilor mele respectuoase și omagiale, să rog pe Dumneșeu, ca Escelența Vóstră să puteți rezolvi cu succes îndatoririle archieresci atât de importante, ce Vă așteptă, în spiritul sf. Maice Bisericei, spre mărirea lui Dumneșeu și spre ferocirea scumpei noastre patrii. (Strigăte entusiaste de Eljen.)

Episcopul Szmrecsányi a răspuns în termen calduroși spunend între altele:

„In tot-déuna am avut convingerea, ca greco-catolicii din Oradea sunt pătrunși de aceeași iubire față cu sf. scaun și față cu patria ungară, de care sunt pătrunși și clerul și credincioșii de sub păstoriarea

mea. Păziți sentimentele de coherență a inimilor D-vóstré, cultivați comunitatea de religiune și patriotism, ce o aveți cu noi și care prin nimic să nu se pótă tulbura, și fiți convinși, că în comunitatea sentimentelor acestora voiți urmări cu cel mai viu interes și cu iubire devotată cauzele bisericei D-vóstré (strigăte entusiaste de Eljen).

Despre deputațiunea bisericei gr.-orientale, diarul „Nagy Váradi“ scrie următoarele:

„Deputațiunea eparchiei greco-orientale a fost condusă de vicariul Vasile Mangra, care într'un discurs ținut în spirit patriotic a salutat pe noul episcop catolic de Oradea, exprimându-și dorința, ca activitatea viitoare a lui spre binele scumpei noastre patrii să fie încoronată de succes. — Paul Szmrecsányi în răspunsul său a spus, că e convins, că superioritatea bisericei gr. orientale își dá silința de a educa cetățeni religioși și buni patrioți maghiari.

Pentru a se vedé, în ce corabie plutesce episcopul Szmrecsányi în materie de „patriotism“, lăsăm să urmeze un pasagiu dintr'o broșură scrisă de un bărbat fruntaș slovac și publicată sub titlul: „Die Unterdrückung der Slovaken“ înainte de asta cu câteva luni. Pentru-că episcopul Szmrecsányi a ședut timp de mai mulți ani în scaunul episcopesc de la Zips și meritele lui patriotice ce și le-a câștigat printre Slovaci de sigur au contribuit la avansarea sa în scaunul de la Oradea dotat cu venite princiare. Etă ce se scrie în amintita broșură:

„Paul Szmrecsanyi episcop de Zips a fost salutat cu ocaziunea confirmațiunii într'o comună slovacă de către o elevă de școlă în limba slovacă. Episcopul a înfruntat pe învățători și și-a exprimat dorința, ca la proxima ocaziune să fie primit numai unguresce. Tot acel episcop, care este de naștere Slovac, a trimis în anul 1900 o circulară adresată clerului dieceșii sale, în care invită preoții să cerceteze cu deamănuntul (adecă să se facă spioni), déca nu cumva au publicat patrioții slovaci vr'un memorandum... déca s'au adunat subscrieri pentru acest memorandum și déca da, cine a adunat și cu ce rezultat?“

Broșura se ocupă apoi cu nise fapte analoge ale episcopului Ivan-kovics de Roznava și face judicioasă observare:

„Acești doi hierarhi au episcopiile cele mai sêrace și probabil, au vrut să ajungă pe acéstă cale „patriotică“ la dotațiunii mai grase. Căci așa merg lucrurile în slovacime: „Cine vré să înainteze, maghiarisează și asupresce poporul slovac“.

Din aceste constatări, reproduc deja înainte cu vr'o două luni și în „G. T.“ se vede destul de lămurit, în ce ape plutesce corabia patriotică a episcopului Szmrecsanyi și că el identifică patriotismul cu maghiarismul.

Dér abstragend de la acésta, ce nevoie era, ca în nise discursuri de felicitare vicarii români să facă esamen de patriotism, par-că patriotismul nostru ar avé trebuință să fie purtat la tîrg ca un fel de marfă?

Și apoi cine este episcopul Szmrecsanyi, ca să mîrgă Români a face declarații patriotice înaintea lui, mai ales știut fiind, că cu interpretația șovinistă a patriotismului, așa cum îl înțelege Szmrecsanyi, noi nici odată nu vom puté fi de acord.

De aceea, déca d-l vicar Dr. Lauran (textul discursului d-lui Mangra nu-l avem) a rostit în adevér cuvintele publicate în fóia orădană, nu esităm s'o spunem, că a sêvêșit un lucru, care trebuie să provóce indignarea ori-cărui Român.

Dietele austriace și Ungaria.

Aprópe în toate dietele provinciale din Austria s'au ridicat protestări energice în contra politice de expansiune maghiare și s'a cerut de către oratorii diferitelor partide separațiunea economică de Ungaria.

În ședința de alaltăeri a dietei Stiriei (Graz) au fost la ordinea zilei mai multe propuneri relativ la garantarea raportului economic dintre Austria și Ungaria. Deputatul Elzl (poporal german) a ținut un discurs, în care a pretins separarea de Ungaria, déca nu s'ar puté încheia un pact economic în condițiuni mai favorabile. Pretensiunea acésta, dișe oratorului. devine cu atât mai ardentă, în urma evenimentelor ultime din Ungaria. Refinoirea pactului tot la de ce ani, a fost o lovitură de mórte dată dualismului. Austria a adus mereu jertfe în favorul Ungariei, ea tot-déuna a cedat și neolialitatea Maghiarilor a făcut să crească pagubele noastre. Ca deputat și om cinstit — continuă Elzl — trebuie să declar, că déca șovinismul Maghiarilor a ajuns la gradul suprem, acésta în mare parte este o urmare a concilianței corónei. (Presidentul invită pe orator să nu tragă în discușiune coróna) Ordinul din Ohlopy a fost un advertisement dat Maghiarilor, el a avut efect și asupra partidului independist maghiar, care are în sinul său ca membrii pe nise lărmuitori, ai căror strămoși n'au aparținut taberei lui Attila. De la Maghiari nu putem aștepta nimic, căci înșiși ei declară, că în clipa în care se vor simți destul de tari, vor rupe legăturile economice cu Austria.

Contele Kotalinszky se ocupă cu situația din Ungaria, unde lupta în privința proiectului de recrută a provocat o încurcătură atât de mare, încât minoritatea a împiedecat activitatea majorității. Raporturile acestora fac problematică încheierea pactului. Déra de toate că vecinul maghiar ne-a atins în sentimentele noastre austriace, noi totuși dorim refinoirea pactului, însă numai atunci, déca acésta se face pe base drepte și echitabile, și déca vom avé garanții, că pactul încheiat are să se respecte în mod cuviincios de Ungaria. Nu vom merge peste Laita, ca să cerem de la Maghiari refinoirea pactului, ci vom aștepta propunerile lor. Noi suntem gata a trăi singuri în privința economică: asta să o scie Maghiarii.

Br. Rokitsansky motivează propunerea partidului său referitoare la separarea de Ungaria.

Probleme economice și sociale.

(9)

(Urmare.)

În drépta și în stânca jos, în cele văgăuni și văi ca și pe cósle și pe plaiuri înainte și înapoi, nu vedé decât atari fênațe și case în toate părțile covóre admirabile de erbă. Însé ce fel și în ce stare? Suntem la 18 August și regiunea par-că ne transpune în luna lui Maiu înapoi. Aci se fi umblat bardul de la Mircești, ca să cundescă boacăția și frumseța florei noastre, ca să o pótă descrie demn de el și de ea, el care a lăsat moștenitorilor săi cu limba de mórte să nu se atingă năprasnica secure și nici plugul omoritor de drăgălașele lui floricele:

Etă vin pe rând päreche, și pătrund coela 'n poiană
Bujorelui vioiu, rumen, cu nălțuța odoleană,
Frățior și românițe care se ațin la drumuri,
Clopoței și măzdale, îmbătate de parfumuri.

Etă frageda sulcină, stelișore, blânde nalbe,
Urmărind pe busuiocul iubitor de sênuri albe.
Dedăței și garofițe pîrguite 'n foc de sóre,
Toporași ce se închină gingașelor Lăcrămiore.

Mierle vii șuerătoare, cucul plin de îngâmfare
Gaița ce imiteză, ori-ce sunete bizare,
Stigleți, presuri macalendri ce prin tufe se alungă,
Și duióse tarturele cu dor lung, cu jale lungă.

Etă vin și gândăceii în hlamide smălțuite,
Etă grieri, etă fluturi cu aripóre pudruite
Și culbeci care tac córne purtându-și casa 'n spinare
La ivirea lor poeana clocoțesce 'n hohot mare.

(Concertul în luncă de Alessandri.)

Aci la înălțimea de 1200—1400 d'asupra nivelului mării la precipitațiunile abundente și insolatiunea îndelungată a

muntelui, poți să admiri și studiezi mai bine bogăția și variabilitatea florei munților noștri, — unde speciile de erbă de la câmp încetéză și sunt înlocuite prin alte varietăți montane și subalpine, și chiar cele cari se mențin nealterate și nefricate își schimbă caracterul și coloritul lor; până și rogozul devine salubru și hrănit. Apoi speciile și varietățile de graminee și papilionacee, cari sunt proprii numai muntelui, căci érba se schimbă tot așa de odată ca și flora silvică, de la trecerea dintr'o zonă în alta, de pe o formațiune pe alta.

Cetisem în opurile d-lui Stebler asupra florei alpine a Elveției, că și la munte esistă o deosebire pronunțată între fênațele și pășunile îngrijite și neingrijite, între cele ce se gunoesc și cele ce nu se pot gunoi. Deosebirea și aci între fênațele îngrășate din jurul odăilor unde s'a pus gunoiu, este patentă față de cele negunoite. Unde s'a gunoit livadea, acolo érba este mare până în bréu, unde nu, la căți-va metri depărtare érba este mică și rară de-abia 'ți acopere piciorul, pe alocurea n'are omul ce prinde cu cósă. Déra nu numai mai mare și mai desă este érba unde s'a gunoit, ci și altă combinație — mai variată, decât unde este locul sêrac și aprópe sterp. Fie-care pas te opresce din cale și te ține în loc. Abundența și variațiunea florilor, ciripitul paserilor și tututul insectelor și greerilor te îndemná să stai trei zile pe loc nemâncat și ne-bêut, să contemplezi și admiri natura fără de sfirșit.

Trecem pe lângă deșci de case și gospodării de munte cu fênațele lor smălțuite, care de care mai frumoase și mai îmbelșugate. Nu putem să rămânem pe loc și să înoptăm în munte, ci avem să ieșim înaintea tovarășilor de drum, ca să nu se întemple la vre-unul vre-o nenoro-cire. Farmecul naturii grandioase a muntelui a desleat până și limba fiului pustelor, care din tăcut și închis, deveni deodată comunicativ și vorbăreț.

Este însă și de sêrbătoare — Schimbarea la față — și timpul făcutului de fên în munte, și cete cete de muncitori ne ies înainte călări și pe jos, bărbații cu cósle femei și fetei cu greble și furci, toți în haine curățele ca zăpada, și vin asupra noastră — mulți cu întreg avutul lor. Ici unul își mână vaca la odăi, ce este aprópe să fete, și e têmea să nu-i fete pe drum înainte de a ajunge la țintă; altul 'și duce porcul de frânghie; alții cu deșcimele își duc cu ei caprele de lapte pentru copiii mici. Alte femei și-au încărcat copilași în desagi și cu desagi pe cai sprinteni ca și iubii ei sburdalnici. Din partea opusă vine un voinic călare în tropul mare, care la apropiere ni-se presintă ca o amazonă. I-se târăie ceva pe jos; îndată ce a trecut ceva de noi, sare voinicesc jos de pe cal și drege obiectul rupt și sare érăși ca o căprióră pe cal — și o ia érăși în tropul mare înainte, căci 'i de grabă. Nici zinele din poveste, nici șoimanele nu îl întrec. Aci în acéstă atmosferă curată și așa de sobru se crec românași cei voinici și sprinteni, dragi cătane împêraților și crailor în timpurile vechi și noué.

(Va urma.)

Demonstrații noué în Seghedin.

Alaltăeri a fost în Seghedin o nouă demonstrație. Cu trenul accelerat de după améđi a sosit acolo deputatul Lengyel Zoltan. La gară a fost așteptat de o mare mulțime, în fruntea căreia se afla independistul Polczner Jenő. Ajuns la locuința acestuia, Lengyel fú prezentat poporului. Lengyel a spus, că a venit la Seghedin, ca să se convingă în persónă asupra celor întemplate aici, ca să pótă raporta partidului.

Dup'aceea Lengyel cu Polczner s'au dus pe piața Klauzai. O mare mulțime de popor îi urmă cântând „Himnus“-ul și „Kossuth-nota“. Pentru-ca să arate eroismul, demonstrații au spart ferestrelor de la edificiul serviciului de mișcare a căilor ferate, și de la alte două case mari.

Cei de la primărie vădând primejdia, au cerut ajutor militar. Pe piața Klauzal au apărut îndată două companii de soldați.

S'au ținut apoi câteva discursuri. Unul din „oratori” a cetit poporului telegrama lui Francisc Kossuth către Seghedineni, după care a luat cuvântul deputatul Lengyel. El dișe, că după o luptă înverșunată a rămas bătută „bunica germanismului” br. *Fejervary*. „Nu trebuie să ne temem de îngâmfarea Némțului, căci conștiința maghiară e ca ierba câmpului, care cu cât o cosesci mai mult și cu cât o calcă mai mulți, cu atât crește mai bogată”. Apelază la popor să-și păstreze liniștea, căci partidul independist va săi el să afle modalitatea de a i-se da Seghedinului satisfacție pentru „insulta” ce i-s'a făcut.

După câte-va minute se auți de-odată strigându-se: „Vin husarii”; care de care o luară la sănătoșa. Husarii însă au cruțat pe demonstrații și mulțimea s'a retras. O companie de infanteriști au tras cordon în jurul primăriei și cu arma la picior privia mulțimea, care începuse să injure pe „împărătescii” și se tragă în același timp „eljen”-uri la adresa husarilor (honveđi).

S'era târziu două companii din reg. 46 au tras cordon pe piața Secseny. Câteva cete de derbedei începură să bombardeze cu pietri pe soldați. *Doi-spre-zece soldați au fost răniți*. Afară de aceștia au mai fost răniți și opt polițiști. Pietriile cu care au fost bombardați soldații și polițiștii aveau greutate de 2—3 chile.

Municipalitatea Seghedinului a ținut erî ședință extraordinară, în care s'a desbătut asupra dispozițiilor de luat pentru a repara „vătămarea pietății și a legii din partea miliției”. S'a hotărât unanim trimiterea unei adrese către dietă și ministerul de interne. La încheierea ședinței întreg publicul a intonat „Himnului”-ul.

Tot erî a fost a treia demonstrație. Vr'o 8000 de omeni s'au adunat s'era dinaintea locuinței deputatului Polczner, ca să-i facă ovațiuni. Polczner li-a ținut o vorbire, îndemnând la liniște. Intr'aceea sosiră câteva companii de husari, ca să împrăscie pe demonstrații. Aceștia s'au retras la statua lui Kossuth. Demonstrația s'a întrerupt însă, căci s'a aprins o magazie de la calea ferată și mulțimea a alertat la foc.

SCIRILE DILEI.

— 26 Septembrie v.

Manevrele navale române. În ziua de 18 Septembrie c. toate vasele disponibile ale marinei militare au sosit în portul Sulina, spre a executa manevrele navale în intervalul de la 20—28 Septembrie în ziua de 21 c., a sosit în canoniera „Bistrița” d. comandor Cozliniski comandantul marinei, arborându-și pavilionul pe crucișătorul „Elisabeta”. Întâia zi de manevră a fost la 21 c. Vasele împărțite în trei diviziuni au luat marea. Diminșta s'au făcut mișcări de întorcere, după amedii evoluțiunii, și s'era vasele au reîntrat în port. Valurile mării n'au împiedecat reușita mișcărilor. A doua zi, vasele „Elisabeta”, „Grivița”, „Bistrița”, „Siretul” și „Oltul” alcătuind inamicul, au eșit în mare la orele 7 dim. și s'a îndreptat spre insula Șerpilor, de unde au plecat la atacul portului Sulina. Apărarea alcătuită din vasele „Mircea”, „Alexandru-cel-bun”, „Fulgerul” și „Sborul” și compania de uscat, au căutat să descopere pe inamicul așteptat. În aceeași zi la orele 1 d. a. vasele apărării s'au îndreptat spre sud, apoi spre est, pe când altele au ancorat în radă. O canonieră inamică a recunoscut apărarea, și s'a retras la larg, er apărarea a întrat în port la orele 5 d. a. Marți s'a dat atacul.

Recruți de bună voie. Diarul „Ellenzék” e tare necăjit pe „popii valahi” despre cari dișe, că aduc feciori la regimente și cu durere constantă, că la reg. 64 din T. Mureșului s'a recrutat până acum 200 feciori, er la reg. 63 numai din ținu-

tul Ludoșului s'au dus la recrutare 80 feciori. „Pe Români și pe Sași încă tot îi mai înțelegem” — dișe „E—k” — „căci prin această vrău se demonstreze contra Ungurilor, der în M.-Oșorheiū s'au prezentat și feciori săcui și încă unii chiar din satul lui Makkai Zsiga”. Asta nu o înțelege „E—k”.

Evreii muștrați de un guvernator rus. Diarul revoluționar rusesc intitulat „*Ultime Sciri*” spune, că guvernatorul din Mohileff (Rusia), anume Klingenberg, primind o deputațiune de evrei, care venise să-l rōge d'a apăra pe Evrei contra cărora se pregăteau massacre, a răspuns: „Odi-niōră, Evreii supuși credincioși, nu luau parte la agitațiunile politice. Persecuțiunile din anul 1882 au fost efectul opresiunii economice a țeranilor. Acum însă Evreii sunt instigatorii revoltelor contra guvernului. Adevărații propagatori ai socialismului sunt Evreii. În gimnasil, Evreii demoralizează tinerimea; în universități dēnșii îndemna pe ceilalți de a nu se supune autorităților. Evreii sunt îndrășneți, nesupuși și aroganți. Voi însăvi sunteți vinovați. Educați rău pe fiii voștri, cari escită apoi la răsvrătire populațiunea ignorantă. Pentru această popor rus se revoltă contra voștră. La Homel voi ați tras contra trupelor cari alergau să vă apere. Adevărata răspundere morală a acelor fapte cade asupra voștră.”

Numire. D-l Moise *Brumboiū*, până acum administrator al parohiei Tohanului-vechiū, a fost numit paroch de consistorul din Blașiū.

Foc. Din *Iohanul-vechiū* ni-se scrie: În noștea de 6 spre 7 Octomvrie a izbucnit un foc în șura de la locuința preotului Gregoriu Manoila. Șura a ars, rămânându-i numai zidurile, asemenea a ars și grajdul de sub ea cu cotețele din jurul ei, precum și tot nutrețul și paiele aflătoare în șură. Preotului i-s'a făcut o pagubă aproximativ de 600 cor., afară de șură, care e a unui proprietar dus de mulțianii în România. Șura e asigurată, pōte, fēnului și paiele preotului însă nu. Focul numai de o mână sacrilegă a putut fi pus. Trist și dureros, când rēutatea și ticăloșia mână până la fapte criminale chiar față cu unul din preoții comunei, care numai de doi ani e venit aici. Ar fi nespus de mângăitor pentru noi, când s'ar descoperi seceleatul, care fie din ură, fie îmboldit de alții s'a dat la o faptă atât de criminală.”

Din *Orlat* (lângă Sibiiu) ni-se scrie de asemenea, că și acolo a izbucnit un grōznic incendiu în noștea de 6 spre 7 Oct. mistuind cu deservēșire șurile și alte edificii economice a 14 familii. Bieții omeni au rămas fără nutreț pentru vite, onora chiar li-au ars vitele. Asigurații au fost numai o parte din cei arși.

Logodnă. D-șora Sofia N. *Șandru* s'a logodit cu d-l Constantin G. *Călarășeanu* în Brăila.

D-șora Mariōra Ventura, bursieră a Regelui Carol la Conservatorul din Paris, flica cunoscutului diarist Grigorie Ventura, a fost primită Duminecă 21 Sept. st. v. de M. S. Regina la castelul Peleș. D-sa a recitat mai multe bucăți de versuri din autorii clasică francesă și români. Regina a rămas încântată de marele talent al d-rei Ventura, a felicitat-o călduros și a sărutat-o prevestindu-i o carieră strălucită.

Clerul catolic german din Boemia a ținut dīlele acestea o întrunire în Praga la care au participat și profesorii de la facultatea germană de teologie. În această întrunire au protestat împotriva slavizării capitulului metropolitan din Praga, unde s'a numit de curēnd un Ceh la un stallum, care până acum a fost în tot-dēuna ocupat de un german. Clerul german a hotărft cu această ocaziune a stărui din toate puterile pentru înființarea unei *episcopii germane*. — Este simptomatice mișcarea această, și este un semn, că clerului catolic din Boemia nu-i este indiferentă nesocotirea drepturilor naționale germane.

1. Efect sigur vindecător. Toți aceia, cari sufer de nemistire seu stomacul nu funcționează regulat ceea ce cauză constipație, durere de cap, lipsă de apēt seu alte bōle, pot conta la vindecare sigură prin folosirea cunoscutelor *prafuri seidlitz ale lui Moll*. Cutii originale a 2 cor. se pot căpēta dișnic prin postă dela farmacistul A. Moll liferantul curții din Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provincii se se cōră preparatul A. Moll provēdūt cu marca de contravenție și subscriere.

Un flagel social.

(Divorțul.)

Cetim în „Cronica”:

Datele statistice sociale din timpul nostru indică cu o expresiune vedită starea decadentă în care ne aflăm.

Cu cât am înaintat în civilizațiune și cultură cu atât ne-am eufundat în degenerescență și imoralitate, decât în adevēr sunt verosimile cuvintele lui *Ihering*, care spune că *căsētoria este barometrul moralității unui popor*. Societatea noastră are ca pedestal de susținere căsētoria, o instituțiune care în timpurile anterioare era pur religioasă, er astăzi civilo-religioasă; cu tendința de a rămâne civilă. Inimiciii societății omenesci, începēnd din timpul lui Platon și până azi, pentru a distruge societatea, au atacat căsētoria care-i basa societății.

Ei au voit să reducă pe om la o viētă animalică, înlocuind căsētoria, — care, *individuum vitae consuetudinem continens*, făcea pe soți să fie pătrunși în perpetuu de iubire și respect unul față de altul, — cu o întovărășire vremelnică, într'o uniune liberă, din care nu rēsare nici o convențiune și nu se nasce nici o obligațiune socială.

Statisticele, care arată mișcarea populațiunii noastre din orașe mai ales, după cum arătam într'un articol din numerile trecute ne arată că numărul copiilor eștiți din această uniune liberă creșce pe di ce merge, și în proporția în care concubinajele se înmulțesc, numărul căsētoriilor legitime se micșorēază. E un indiciū al putrējunei morale și al ușurței de moravuri a societății din timpul de astăzi.

Cât timp căsētoria era considerată ca o instituțiune divină, biserica consfințind-o de taină, disoluțiunea ei era foarte anevioasă și numai natura putea să o pronunțe. Copiil naturali erau desconsiderați în fața societății.

Revoluțiunea francesă, cu toate protestările Papei Piu al VII stingēndu-i însă acest caracter și împrumutându-i pe cel pur civil, pe care-l conservă și până astăzi, făcū ca căsētoria să fie privită ca un act omenesc, ca un contract, care se pōte resilia după voință. Cu această slăbindu-se credințele preconcepte ale omului despre instituțiunea căsētoriei, s'a degenerat din di în di această instituție și în locul ei vedem a se aședa. ca mai potrivit timpului (1), concubinajul cu toate atenuantele sale.

În mare parte înmulțirea concubinajelor a fost favorisată de numărul imens de căsētorii cari se disolvă pe fie-care di înaintea tribunalelor prin divorț.

Biserica proclamând principiul perpetuității căsētoriei în cuvintele: „Ceea-ce Dumneșeu a unit, omenii să nu despartă”, de la început s'a opus divorțului și nu-l admitea decât în casuri excepționale de grele. În consecință creștinii adevērați tot-dēuna au considerat desfacerea căsētoriei și contractarea unei alteia nouē ca ceva imoral.

În urma tuturor considerațiunilor sociale din timpul modern se ajunge la concluziunea că divorțul e un rău necesar, care nu trebuie admis ori și când și ori de cine se invocă, ci în casuri foarte rare și atunci cu multă serioșitate și cu o restricțiune fără margini.

Sobrietatea de moravuri nici-odată n'a permis concubinajul și acolo unde domnesce educațiunea serioasă, simțul datoriei și cinstea, divorțul e mai puțin frequent.

N'avem decât să privim în viētă popōrelor și ne vom convinge de această. Un popor cu moravuri sobre, de pildă Germanii, au foarte puțin la modă divorțul și

în consecință concubinajele sunt în număr minim.

La cei vechi, atât cât a durat buna organizare a familiei nu se vede existând divorțul în legislațiunii nici în fapt. În dreptul roman se citează ca un eveniment istoric primul cas de divorț, acela ai lui Rufus pentru-că soția sa era stērpă. Când însă încep să slăbēscă legăturile familiei, și să dispară respectul și iubirea leală diutre soți, divorțul începe a se practica pe tōta linia în așa mod că la finele republicei și sub imperiu găsim la Români că omenii cei mai de sēmă divorțau pe motive de nimic.

Cu această perioadă îi coincide acel timp de destrăbălare morală și de corupțiune caracteristic, care a grăbit pașii din ce în ce tot mai șovăitorii ai imperiului.

Cu alte cuvinte, cuvintele lui *Ihering*, sunt de o valōre incontestabilă și de un adevēr irepugnabil, întru cât căsētoria cu drept cuvēt e un barometru după care putem constata moralitatea unui popor.

În occident înfruririle bisericeii catolice făcūt au ca până în secolul al XVIII să nu se cunoscă divorțul în practică și numai în rare casuri, cu deosebire când era vorba de reși și împērați, cari aveau interes într'o a doua căsētorie, papa putea pronunța anularea primei căsētorii.

Concubinajul cu drept cuvēt e un flagel al societății omenesci în genere, pentru-că desfințēază tot caracterul omului și tōtă nuanța lui de diferențiere de celelalte animale. Ceea-ce deosebesce pe om de celelalte fapțuri este perpetuitatea sentimentelor de iubire și respect, și continua îngrijire de copii, lucru care nu-și are loc în concubinaj și care dă nascere atâtor miserii sociale.

Drajma.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 8 Octomvrie. Coloman Szell s'a reintors din Viena, unde a avut o audiență la palat, și a conferit cu Koerber și Goluchowsky. Părerea generală e, că lui Szell i-s'a dat misiunea de a înmua elementele opozante din partidul liberal, lucru, care decât nu-i va succede, va urma politica „mănei de fier”. Probabil, că va rēsări erășii stēua lui Stefan Tisza, care va disolva camera și va face alegeri pe sprincenă. Szell să fi luat asupra-și însărcinarea de a încheia pact cu Apponyi și de a-l căștiga pe acesta pentru un program militar mai moderat, în care limba de comandă maghiară să nu aibă loc nici măcar ca postulat în principiu.

Turburările din Seghedin au făcut rea impresie în cercurile palatiste.

Budapesta, 8 Octomvrie. Ministerul de interne Khuen-Hedervary a cassat hotărērea comitatului Hajdu de a nu plăti dare și a nu da cruci.

Constantinopol, 8 Octomvrie. Austro-Ungaria și Rusia au protestat la Pōrtă contra numirii unei comisii macedonene presidată de Hilmi-pașă. Ele declară, că nu vor tolera modificarea programului de reforme, adăugând, că nu este permis a satisfice pretensiunile nici unei naționalități, ci a-se mārğini exclusiv la realizarea programului de reforme.

— Consiliul de miniștri turc, ținut sub presidența Sultanului, a hotărft numirea fostului guvernor al Libanului, Naum-pașă, în postul de guvernor al Macedoniei. Naum-pașă e creștin.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă prețul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandare.)

Cărți de rugăciuni și predici.

Micul mărgăritar sufletesc, cârticică de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai marișori. Legată costă 44 bani (+ 5 b. porto).

Carte de rugăciuni, cereri și laude intru onoarea Preacuratei Feciore Maria pentru folosul și mângăierea sufletelor. Prețul legat 40 bani (+ 5 b. porto).

Cuvântări bisericesti scrise de Ioan Papiu Tom. III. Prețul 3 cor., plus 20 b. porto.

Cuvântări bisericesti de Ioan Papiu: tomul III cuprinde cuvântări bisericesti acomodată pentru ori-ce timp; și pentru toate sărbătorile de peste an. Pe lângă predici, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Fie-care tom separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto).

Predici pe toate Duminicile și sărbătorile de peste an, de Em. Elef. tescu, cunoscut atât de bine în cercurile românesce din numărusele sale scrieri. Are 250 pag. Prețul cor. 3 (+ 20 b. porto).

Predici pentru Duminicile de peste an, compuse după catechismul lui Deharbe, de V. Christ. Conține predici dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70).

Cuvântări bisericesti pre sărbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

Cuvântări funebre și iertăciuni din autori renumiți, prelucrate de Titu Budu. Tom. II. preț. 2 cor. (plus 20 b. porto.)

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul francez de Iacob Nicolescu, editura lui Dr. E. Dăianu. Timișoara 1896. O cârticică de mângăiere sufletescă, care costă legată 3 corone (plus 10 bani porto).

„Cuvântări bisericesti de Massillon“ traduse din originalul francez de Ioan Genț protopop gr.-cat. român al diecesei de Orădeanare. — Deja la 1898 a apărut în Orădeanare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predici de ale vestitului orator eclesastic francez. Predicile sunt împărțite de traducător după anul bisericesc răsăriten, și fie-care este pusă la acea Duminică sau sărbătoare, cu a cărei evanghelie se potrivește predica. Un volum elegant de peste 400 pagini în 8° cu portretul lui Massillon. — Traducerea se distinge printr-un limbaj ales. — Prețul 5 corone (6 Lei 50) plus 30 bani porto.

Mama sfântului Augustin de Emil Bougaud, traducere de Salba. Editura d-lui prof. Dr. E. Dăianu. Tipografia arhidiecezană din Blășiți. Cartea are 31 côle de tipar (500 pagini) și este fructul ostenelelor unor laboroși studenți în teologie dela universitatea din Budapesta. Cuvântul „Salba ne reamintescă societatea literară cu ace-

lași nune a teologilor din seminarul desființat „S-ta Barbara“ dia Viena, cărei societăți îi mulțumim publicarea Fabiolei și a unei părți din catechismul cel mare a lui Deharbe. Traducătorii ne ofer o lectură edificătoare în stil îngrijit, tiparul curat, hârtia bună. Prețul unui exemplar legat elegant în pânză este 4 corone (+ 30 b. porto) Un exemplar broșat 3 corone (+ 30 b. porto).

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară dela Ferăstrău și la Seminarul Nifon Metropolitanul din București. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I **Agrologia**, sêu Agricultura generală. 34 côle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură și României cu deoisia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corone.

Vol. II **Fitotechnia**, sêu cultura specială a plantelor, 33 côle de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Naturael-Herescu în sesiunea 1889. Costă 8 corone.

Vol. III **Zootechnia**, sêu Cultura generală și specială a vitelor coruute, dimpreună cu lăncăria și lăptăria, 49 côle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corone.

Vol. IV **Economia Rurală**, sêu organizațiunea și administrarea moșilor mari și mici. Costă 8 corone.

Cartea d lui prof. Maior se deosebesce esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză toate cestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura română din țote țerile locuite de Români, pe baza progreselor actuale ale sciinței și tehnicei agricole moderne. Ea ia serioasă concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, franceză etc.

Economia pentru școalele poporale compusă de Teodor Roșu, învățator la școala principală română din Lăpușul-Unguresc. Edițiunea a doua. Prețul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck, de Panvite Iosin. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „Sărac în țără săracă“. Eminescu. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Cartea Plugarilor“ sêu povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, creșterea vitelor etc. scrisă de Ioan Georgescu. 90 pag. Form. 8° costă 50 b. (+ 6 b. porto).

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vânzare, de viier, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri, de F. W. Raiffeissen. Edițiunea a V-a Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului. Conține 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 bani.)

Grădina de legume, de Ioan F.

Negruișu, profesor în Blășiți. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruișu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

„Sfaturi de aur“, pentru sătenii ro mâni de totă starea și etatea, de Aron Boca Velcheranu. Prețul 60 b. (plus porto 5 b.)

Vinuri din pôme, de Gr. Halip prof. Este o carte în care se dau esplicați și învățături amănunțite asupra modului cum este a-se face tot felul de vin din felurile pôme. Prețul 40 b. (cu posta 45 bani.)

Îmbunătățirea stării sătenului, de Gr. G. Peucescu. Prețul 50 bani (plus porto 5 b.)

„Cultura și îngrijirea grăului“, de I. F. Negruișu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia“, pentru școalele poporale, de Teodor Roșu. Prețul 60 bani (plus porto 5 b.)

„Buna chivernisală“, de Teodor V. Pacățian. Pețul 40 bani (plus porto 5 b.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Octob. n. 1903.

Renta ung. de aur 4% 118.25

Renta de corone ung. 4%	97.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	98.95
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.45
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	97.—
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	91.80
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	206.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	156.75
Renta de hârtie austr.	100.—
Renta de argint austr.	99.95
Renta de aur austr.	119.40
Rente de corone austr. 4%	100.—
Losuri din 1860.	153.65
Acții de-ale Băncei austro-ungară	15.72
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	719.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	650.50
Napoleonori	19.03
Mărci imperiale germane.	117.22 1/2
London vista	239.30
Paris vista	95.05
Note italiene	95.15

În Brașov și împrejurime

= numai la mine se află de vânzare =

Losuri de clasă dela

Casa de bancă Lukacs Vilmos

colector principal al

Loteriei de clase reg. ung. priv.

Comande cu posta sunt a se adresa la Casa de bancă Lukacs Vilmos, Budapest V, Furdö-utca 10, sêu la firma mea

Cu totă stima

Franz Kovács,
Brașov, strd. Porții nr. 51.

Prețul losurilor la clasa I-a a loteriei:

1 optimă	un sfert	o jumătate	1 întreg:
à 1.50 c.	à 3.— c.	à 6.— c.	à 12.— c.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta orî-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în totă măzimeca.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, deca fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subserierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoase la stomach și pânțee, în contra cărcelilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2.—

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, deca fiecare sticlă este provădută cu marea de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu poporal cu deosebite prin tras (frotat) alină durerile de goidnă și reumatism și a altor urmări de rēcělă. Prețul unei sticlé originale plumbate, Corone 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodel cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelci, cu deosebite pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cincel bucăți Corone 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marea de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează glinic prin rambursă postală.

La deposite se se cêllă anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.